

[Hans Schmidt.]

udtryk for håbet om, at det må krones med held.

I disse indledende bemærkninger om en fredsplan, om jeg så må sige, på dette særlige og begrænsede, omend betydningsfulde område nævnte jeg, at et fremsat ønske om samordning henviste mindretallet til formidlerens gerning. Da jeg sagde dette, havde jeg også et andet forhold i tanken. Hvis denne gerning nu skulle krones med held, ville dette ikke blot kunne være optakten, men endog være en forudsætning for et lignende virke på et andet og mere alment plan. Jeg tænker her på de europæiske markedsplaner og Danmarks stilling hertil.

Under debatterne om dette problem her i salen har jeg tilbudt den rygdækning, den garanti, som et dansk-tysk samarbejde i grænselandet kan byde. Det er givet, hvad enten Danmark tilslutter sig de seks eller ej, men vi nærer det stærke håb, at denne garanti kan være det lod i vægtskålen, som kan få vægtens tunge til at slå ud til fordel herfor, når bestemmelsen engang skal tages.

I mine betragtninger under markedsdebatterne har jeg givet udtryk for forståelse af, at Danmarks lod i vægtskålen til fordel for dannelsen af det store frihandelsområde kunne tænkes at veje tungest, når vi under disse forhandlinger stod uden for fællesmarkedet. Det blev jo fra anden side gjort gældende, at man ikke skal stile efter to forskellige mål på samme tid, men koncentrere sig om ét mål, og det var jo dengang det store frihandelsområde, som alle anså for det ønskelige.

Hvis jeg har forstået situationen ret, som den forelå dengang, var tanken den, at så kunne Danmark bedst hjælpe til med at formå England til at strække sig så vidt, at et frihandelsområde kunne realiseres. Men er denne tankegang gyldig endnu i dag? Jeg havde dengang mine stærke tvivl om, at denne politisk-matematiske formel var rigtig, og som situationen er nu, synes det mig at stå klart, at det er den i hvert fald ikke mere. Og hvorfor er resultatet udeblevet?

Hvis England ikke stod så stejlt på viljen til at bevare de oversøiske lande i sit statssamfund for sig alene og samtidig krævede ligeberettigelse på det europæiske marked,

så havde frihandelsområdet eller endog et fællesmarked, som omfattede både de seks og de syv, kunnet være en kendsgerning. Men i stedet for går bestræbelserne nu ud på at tvinge de seks til at opløse sig selv. Jeg kan ikke se rettere, end at det må være formålet med forsøget på dannelsen af det lille frihandelsområde. I hvert fald ville det blive resultatet, hvis hensigten blev nået derved, at de seks lod sig forlede af en kortfristet og begrænset fordel til skade for et langfristet mål, og det har jeg svært ved at tro vil blive tilfældet. At de seks skulle føle ubehag ved dannelsen af det lille frihandelsområde, er dementieret, og dementiet synes troværdigt nok. Jeg forstår det sådan, at ubehaget ville blive størst hos de ydre seks, hvis styrkeprøven skulle udvikle sig til en handelskrig, og hvis den ikke gør det, hvad man må håbe, kan dette nye forsøg ikke blive andet og mere end en ny omvej.

Men det er sikkert også rigtigt, hvad en af industriens mænd har påpeget, at blot få års handelskrig ville medføre en strukturændring af erhvervslivet på begge sider af Skelbækken, som ville gøre det endnu vanskeligere at nå hen til den store europæiske økonomiske enhed, som verdensudviklingen såvel som den tekniske udvikling nu engang utvetydigt nødvendiggør.

I denne situation står Danmark i midten af kræfternes frie spil både geografisk og på grund af sin erhvervsstruktur, og jeg kan ikke se rettere, end at denne stilling netop prædestinerer Danmark til at tage det afgørende skridt, så vanskeligt det end må være. Som helhed betragtet står vi dog tøvende. Denne tilstand forandres ikke mere af det prisværdige initiativ, som den højtærede udenrigsminister ufortrødent udfolder, og som anerkendes af alle. Også det nye forsøg med de seks Osløstater i forening er sikkert rigtigt gjort. Den omstændighed, at hver tre af dem står på hver sin side af Skelbækken, kan henlede tanken på eller forlede til tanken om, at de kan bygge bro over skellet. Jeg savner forudsætninger for at kunne bedømme, om der foreligger reale muligheder. Men jeg tvivler og frygter for, at det er udtryk for fortsat tøven.

Denne tøven har sikkert haft sin berettigelse og sin værdi i den forstand, at tiden skal være moden til i forhold til de andre